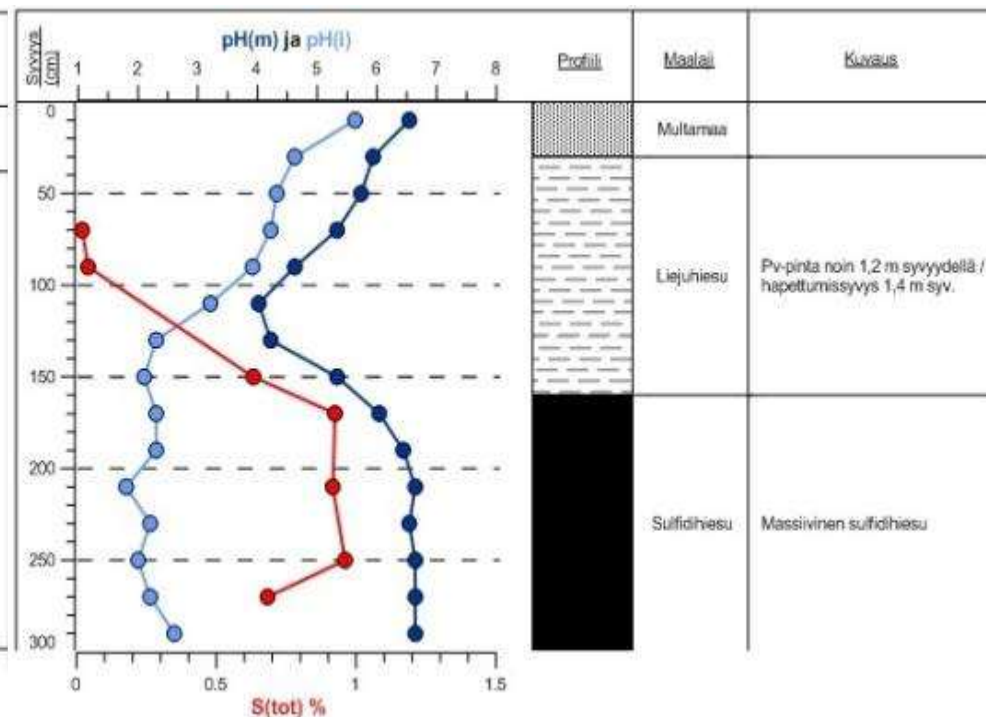
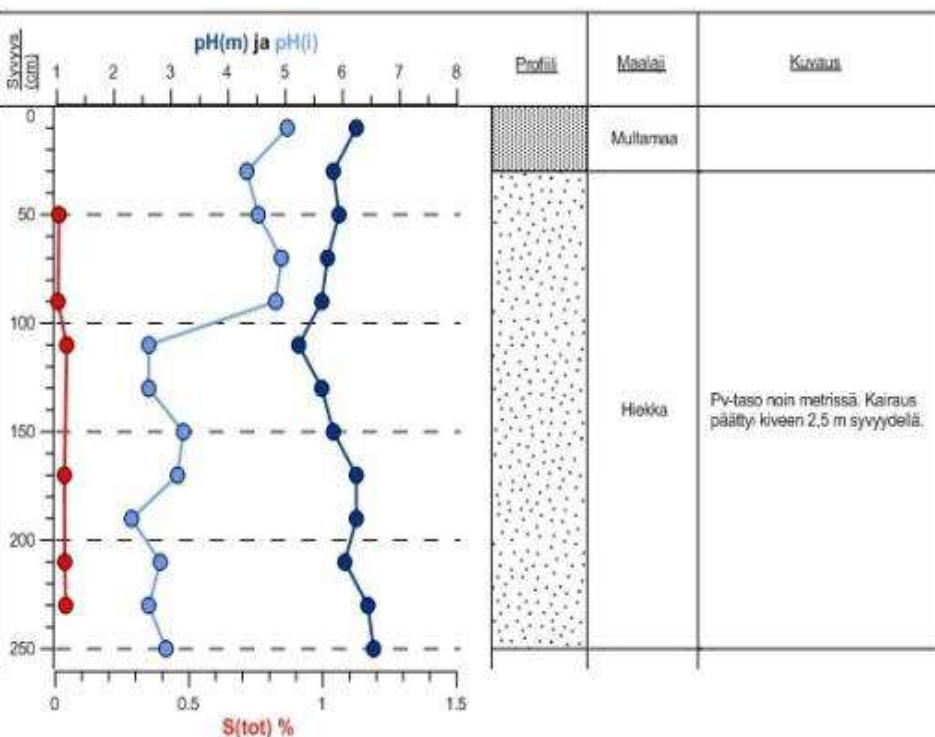

Karkearakeinen – alhainen rikki – matala pH

Hienorakeinen – korkea rikki – matala

Yleishavainnot kesän kartoituksista

- ✓ Eniten happamia sulfaattimaita esiintyy

Ylivieskan ja jokisuun välillä, varsinkin joen pohjoispuolella

Kannuksesta Vääräjokea ja Siipanjokea pitkin

sekä Nivalan ja Haapajärven välisellä alueella.

Happamista sulfaattimaista 2/3 karkeita maalajeja!

Nivalan – Haapajärven välillä enemmän hienorakeisia, ”perinteisiä” sulfaattimaita.

Happamia sulfaattimaita ei kovin yleisesti Sievin alueen laajoilla peltoalueilla(?)

TULOKSET TULEVAT YLEISEEN KÄYTTÖÖN

GTK:n karttapalvelu ja taustatietoja:

<http://geodata.gtk.fi/Hasu/index.html>

http://www.gtk.fi/tietopalvelut/palvelukuvaukset/happamat_sulfaat_timaat.html

- ✘ Kartat + pistetiedot
Huom! YLEISKARTTA!
Ei sovi esim. tilakohtaiseen tarkasteluun!
- ✘ Luokittelu
- ✘ Raportit
- ✘ Opas

Pistekortit

Profilipiste Q_JMAU-2011-6

Havaintotiedot

Havainnontekijä: GTK
Havaintopäivä: 09.06.2011

Havaintopaikan tiedot

Maakunta: Pohjanmaa
Kunta: Isokyrö
Valuma-alue: Kyrönjoen valuma-alue
Maankäyttö: Peltoa

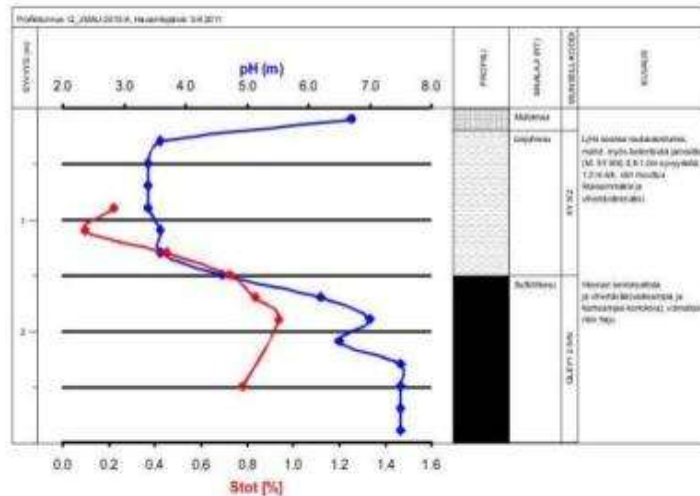
Koordinaatit (YKJ): x 3261143
y 6996324

Korkeustaso
(MML laserkelausaineisto): z 21 m

Kuva profilipisteestä.

pH, kokonaisriikki S(tot) sekä maalajit ja kerrosjärjestys

Kokonaisriikkipitoisuus (Stot) määritetty laboratoriossa ICP-OES -tekniikalla 20 cm kokoomanäytteistä.
pH(m) määritetty maastossa suoraan maanpinnasta pH-mittarilla 20 cm välein.
Maalajien värit määritetty Munsell värikoodien (Munsell Soil-Color Charts).

GEOLOGIAN TUTKIMUSKESKUS · GEOLOGISKA FORSKNINGSCENTRALEN · GEOLOGICAL SURVEY OF FINLAND

pH-inkubaatio

Syv. (m)	pH(m)	pH(i)
0.1	4.7	4.3
0.1	3.6	3.7
0.5	3.4	4.1
0.7	3.4	4.0
0.9	3.4	
1.1	3.6	
1.1	3.6	
1.5	4.6	
1.7	6.2	
1.9	7.6	
2.1	6.5	3.1
2.1	7.5	3.1
2.5	7.5	
2.7	7.5	3.2
2.9	7.5	3.1

pH(m) = maastossa mitattu pH
pH(i) = inkuboitu pH

- pH(m) alle 4.5 /todellinen hapan sulfaattimaa
- pH(i) 4.0 tai alle ja pudotusta vähintään 0.5 yksikköä

pH-inkubaatioissa näytteiden annetaan hapettua 8 - 16 viikkoa, jonka jälkeen maastossa mitattuja pH-arvoja verrataan hapetuksen jälkeisiin arvoihin. Mikäli pH-arvo on laskenut neijään tai alle ja pudotusta on tapahtunut vähintään 0.5 yksikköä, voidaan näytteissä todeta esiintyvän sulfidreja.

Todellinen hapan sulfaattimaa on hapan kerros maaperässä, joka on syntynyt sulfidien hapettumisen seurauksena. Todellisen happaman sulfaattimaan pH on alle 4.5. **Potentiaalisessa happamassa sulfaattimaassa** sulfidit eivät ole hapettuneet ja pH on yleensä 6.0 tai yli.

Riskiluokitus

Profilipisteen luokitus: 2/A/II (sulfidin esiintyminen / minimi pH (0-3 m syv.) / kokonaisriikkipitoisuus)

Sulfidin esiintyminen

LUOKKA	SULFIDIN ALKANISSYVYYS (m)
1	0-1.0
2	1.0-1.5
3	1.5-2.0
4	2.0-3.0
5	sulfidi kokonaan hapettunut
6	ei sulfideja 0-3 m syvyydellä

Maastossa mitattu minimi pH

LISÄMÄÄRE	MINIMI PH (0-3 M SYV.)
A	< 3.5
B	3.5-3.9
C	4.0-4.4
D	≥ 4.5

Rikki

LISÄMÄÄRE	KOKONAISRIIKKIPITOISUUS (%)
I	Stot ≥ 1.0 %
II	0.6 % ≤ Stot < 1.0 %
III	0.2 % ≤ Stot < 0.6 %
IV	Stot < 0.2 %

Sulfidin esiintyminen kertoo millä syvyydellä hapettumaton sulfidikerros alkaa ja kertoo siten mm. happamoitumisriskistä suhteessa kuvatuksi tilanteeseen.

Maastossa mitattu minimi pH kuvastaa maaperän hapettumisen ja happamoitumisen nykytilannetta.
Rikki kuvastaa maaperän sulfidipitoisuutta ja ennustaa happamuuskuormituksen määrää.

Profilikuvat

Syvyudet metreinä maanpinnasta.

0-1 m

1-2 m

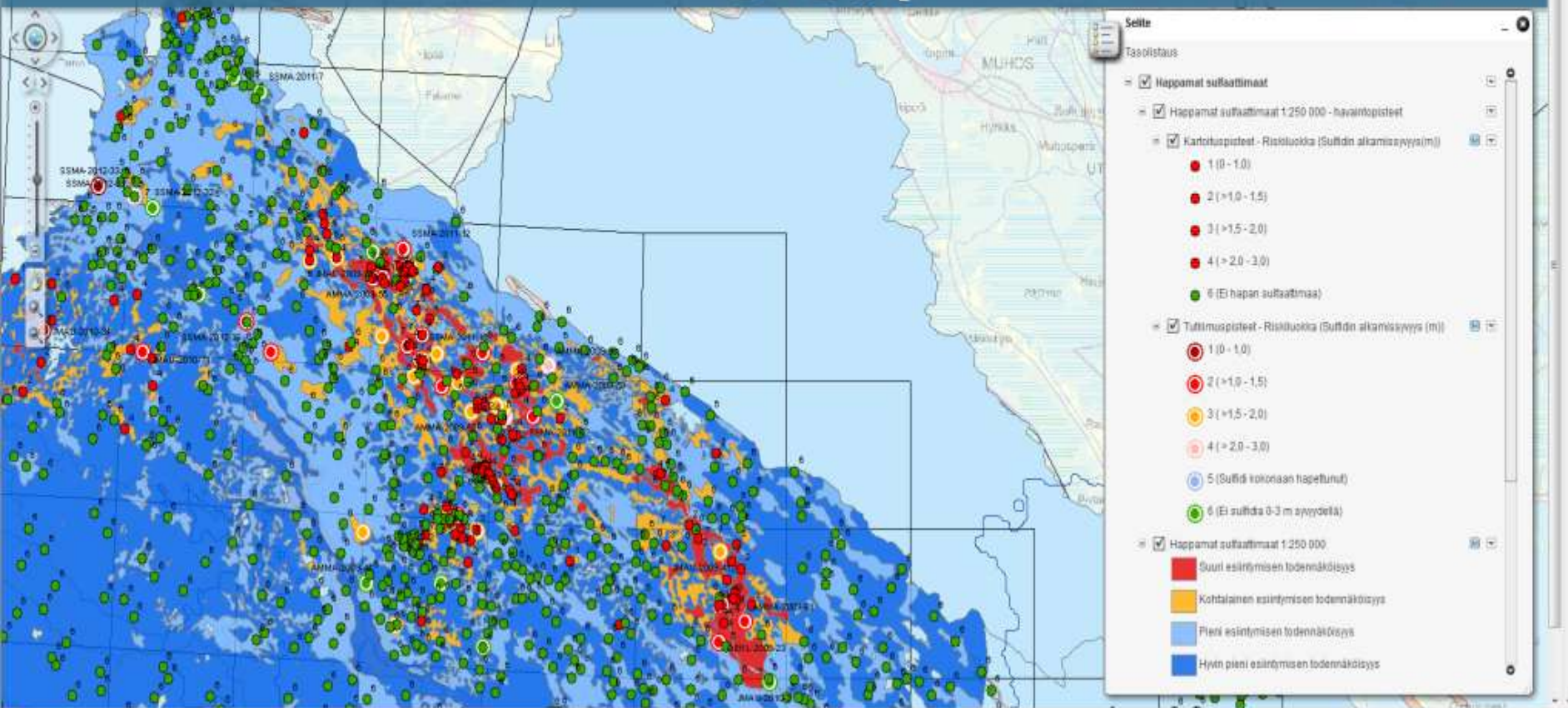
2-3 m

Euroopan unioni

Peter Edén, Euroopan aluekehitysrahasto
MAHAKALA / Aloitusermi

15.11.2013

Tuloksista on hyötyä/Happamia sulfaattimaita huomioitava:

- kansallisessa ja alueellisessa suunnittelussa /päätöksenteossa (YM, MMM, maakuntaliitot, kunnat, ELY-keskukset, AVI:t, konsultit)
- maa- ja metsätaloudessa (viljelijät, MTK, ProAgria, metsäkeskukset, ojitusyhtiöt)
- turveteollisuudessa ja maarakentamisessa
- jatkossa esim. EU-tuista päätettäessä
- **Selvityksiä voi tilata GTK:sta 😊**

Strategian Päätoimintalinja 8:

Otetaan happamat sulfaattimaat huomioon

Maankäytön suunnittelussa

- Maankäytön suunnittelun tietopohja
- Suunnittelun ohjaus
- Lupakäsittely

Maa- ja vesirakentamisessa

- Suunnittelu
- Lupakäsittely
- Toteutus
- Seuranta

Peter Edén

15.11.2013

Peter Edén, Jaakko Auri / MAHAKALA / Aloitussemi

KIITOS!

TACK!

